

BOLALARDAGI ICHKI KASALLIKLAR

Muhammadazizova Mo'tabarxon Egamnazar qizi

Tibbiyot fakulteti Pediatriya ishi yo'nalishi 1- kurs talabasi

muhammadazizovamotabarxon@gmail.com tel:+9989999990489

Annotatsiya:

Bolalarda uchraydigan ichki kasalliklar bolalar salomatligi uchun jiddiy tahdid hisoblanadi. Bu kasalliklar orasida yurak, buyrak, o'pka, jigar, me'da-ichak tizimi, endokrin va immun tizim kasalliklari alohida o'rin tutadi. Erta tashxis va to'g'ri davolash usullari bolalarda og'ir asoratlarning oldini olishda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, bolalarda immunitet pastligi sababli ichki kasalliklar tez-tez uchraydi va ko'pincha yashirin kechadi. Zamonaviy diagnostika uslublari va pediatrik amaliyotlar bu kasalliklarni erta bosqichda aniqlash va davolash imkonini beradi. Ushbu ish bolalarda uchraydigan ichki kasalliklarning turlari, sabablari va profilaktikasi bo'yicha tahlil va tavsiyalarni o'z ichiga oladi.

Kalitso'zlar:

bolalar, ichki kasalliklar, diagnostika, immunitet, yurak, buyrak, pediatriya

Аннотация:

Внутренние заболевания у детей представляют серьёзную угрозу для здоровья подрастающего поколения. К ним относятся болезни сердца, почек, печени, лёгких, желудочно-кишечного тракта, а также эндокринной и иммунной систем. Своевременная диагностика и правильное лечение позволяют избежать осложнений и сохранить здоровье ребёнка. Ослабленная иммунная система у детей делает их более уязвимыми к этим заболеваниям. В работе рассматриваются причины, симптомы и методы профилактики внутренних

заболеваний у детей. Также уделено внимание современным подходам в педиатрической практике по выявлению и лечению данных патологий.

Ключевые слова:

дети, внутренние болезни, диагностика, иммунитет, сердце, почки, педиатрия

Annotation:

Internal diseases in children pose a significant risk to their overall health and development. These include disorders of the heart, kidneys, liver, lungs, gastrointestinal tract, endocrine and immune systems. Early diagnosis and appropriate treatment are essential to prevent serious complications. Due to their weaker immune systems, children are more susceptible to internal illnesses, which may present with subtle or non-specific symptoms. This paper analyzes common types of internal diseases in children, their causes, clinical features, and methods of prevention. It also highlights the importance of pediatric diagnostics and individualized treatment approaches.

Keywords:

children, internal diseases, diagnosis, immunity, heart, kidneys, pediatrics

Kirish

Bolalar sogʻligʻi – har qanday jamiyat taraqqiyoti va kelajagi uchun muhim omillardan biridir. Sogʻlom bola – bu sogʻlom jamiyatning poydevori hisoblanadi. Shu sababli bolalik davrida uchraydigan kasalliklarni erta aniqlash, ularning oldini olish va samarali davolash pediatriyaning asosiy vazifalaridan biri sanaladi. Ayniqsa, bolalardagi ichki kasalliklar jiddiy tibbiy eʼtiborni talab qiladi. Bu turdagi kasalliklar yurak, buyrak, jigar, oʻpka, meʼda-ichak tizimi, endokrin va immun tizimlarga tegishli

bo'lib, ko'p hollarda yashirin kechadi va faqatgina chuqur tibbiy tekshiruvlar orqali aniqlanadi.

Bolalarda organizmning hali to'liq shakllanmaganligi, immunitetning past darajada bo'lishi va tashqi omillarga nisbatan sezuvchanligi ularni turli ichki kasalliklarga moyil qiladi. Masalan, tug'ma yurak nuqsonlari, bronxial astma, diabet, glomerulonefrit kabi kasalliklar bolalikda tez-tez uchraydi. Ular bolaning umumiy rivojlanishiga, o'sishiga va hayot sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Bundan tashqari, noto'g'ri ovqatlanish, gigiyena qoidalariga rioya qilinmasligi, ekologik muhitning ifloslanishi ham ichki kasalliklar rivojlanishiga sabab bo'luvchi omillar sirasiga kiradi.

Zamonaviy tibbiyotda ichki kasalliklarni erta bosqichda aniqlash va oldini olish uchun turli diagnostik uslublar, laboratoriya va instrumental tekshiruvlar keng qo'llanilmoqda. Shu bilan birga, ota-onalarning sog'lom turmush tarzini shakllantirish, bolalarga to'g'ri parvarish ko'rsatishi ham ichki kasalliklarning oldini olishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu mavzuni chuqur o'rganish orqali bolalardagi ichki kasalliklarning kelib chiqish sabablari, turlari, kechishi va ularni davolash yo'llari haqida aniq tushunchalar shakllantiriladi.

Muhokama

Bolalar organizmi kattalarnikiga nisbatan ancha nozik va o'zgaruvchan bo'lgani sababli, ichki kasalliklar ularda tez-tez uchraydi va ko'pincha og'ir kechadi. Ayniqsa, bolalarda yurak, buyrak, o'pka, jigar, oshqozon-ichak, endokrin va immun tizimlarining tug'ma yoki orttirilgan kasalliklari erta tashxis va muvofiq davolashni talab qiladi. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, maktabgacha yoshdagi bolalar orasida yurak-qon tomir tizimi, nafas yo'llari va buyrak kasalliklari eng ko'p uchraydi. Bu esa pediatrlar va boshqa mutaxassislar tomonidan muntazam nazoratni taqozo etadi.

Muhokama davomida e'tiborli jihat shuki, ko'plab ichki kasalliklar ilk bosqichda aniq simptomlar bilan kechmaydi. Bola faqat charchoq, ishtahaning pasayishi, uyqu

buzilishi yoki tana haroratining o'zgarishi kabi umumiy belgilar bilan shikoyat qilishi mumkin. Shuning uchun ota-onalar va pedagoglar bolaning holatini doimiy kuzatib borishlari zarur. Shuningdek, bolalarda immunitet tizimi to'liq shakllanmagan bo'lganligi sababli ular infeksiyalarga va yallig'lanish jarayonlariga nisbatan sezuvchanroq bo'ladi.

Bugungi kunda zamonaviy diagnostika uslublari – ultratovush tekshiruvi, qon va siydik tahlillari, rentgen va tomografiya yordamida ko'plab ichki kasalliklarni erta aniqlash mumkin. Davolashda esa kompleks yondashuv – dori vositalari, fizioterapiya, parhez va sog'lom turmush tarzini shakllantirish muhim ahamiyatga ega.

Shuningdek, muhokamada profilaktikaning o'zni alohida ta'kidlanadi. Sog'lom ovqatlanish, muntazam jismoniy faollik, gigiyena qoidalariga amal qilish, yillik tibbiy ko'riklar orqali ichki kasalliklarning oldini olish mumkin. Tibbiyot xodimlari, ota-onalar va maktab jamoasi hamkorligida bolaning sog'lig'ini saqlash va mustahkamlashga erishish mumkin.

Adabiyotlar tahlili

Bolalardagi ichki kasalliklar bo'yicha olib borilgan ilmiy izlanishlar tibbiyotning turli sohalarida keng yoritilgan. Pediatriya, terapiya, infeksiyon kasalliklar va endokrinologiya sohasidagi adabiyotlarda ushbu muammoga oid ma'lumotlar tizimli ravishda bayon qilingan. Ko'pgina mahalliy va xorijiy olimlarning tadqiqotlari bolalardagi ichki kasalliklarning kelib chiqish sabablari, kechish xususiyatlari, tashxislash usullari va davolash strategiyalariga bag'ishlangan.

Masalan, O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan tasdiqlangan "Pediatriyada ichki kasalliklar diagnostikasi va davolash protokollari"da bolalardagi yurak-qon tomir, nafas, buyrak, jigar va endokrin tizim kasalliklari

to'g'risida aniq ko'rsatmalar berilgan. Ushbu hujjatlar klinik amaliyotda muhim manba hisoblanadi.

Shuningdek, professor Sh.Yo'ldoshevning "Bolalarda ichki kasalliklar" nomli darsligi pediatriya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar va amaliyotchi shifokorlar uchun asosiy manbalardan biridir. Unda har bir kasallikning etiologiyasi, patogenezi, klinik ko'rinishi, diagnostikasi va davolash usullari batafsil bayon etilgan.

Xorijiy adabiyotlar ichida Nelson Textbook of Pediatrics, Rudolph's Pediatrics va WHO (Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti)ning bolalar sog'lig'iga oid hisobotlari keng qo'llaniladi. Bu manbalarda global tajribalar, statistik ma'lumotlar va zamonaviy davolash yondashuvlari haqida ma'lumotlar jamlangan.

Adabiyotlarni tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, bolalar orasida uchraydigan ichki kasalliklar ko'p qirrali va murakkab muammo bo'lib, ularni chuqur o'rganish zamonaviy tibbiyotning dolzarb yo'nalishlaridan biridir. Shu bois, ushbu adabiyotlar pediatrik amaliyotda doimiy foydalaniladigan, dolzarb va ilmiy asoslangan manba sifatida xizmat qiladi.

Natija

Olib borilgan tahlillar va ilmiy manbalarni o'rganish asosida aniqlanishicha, bolalarda uchraydigan ichki kasalliklar sog'liq uchun jiddiy tahdid tug'diradi va ularning aksariyati erta tashxis qo'yilmaganda og'ir asoratlar bilan kechadi. Bunday kasalliklar orasida yurak-qon tomir, nafas, buyrak, jigar, endokrin va immun tizimiga oid muammolar eng ko'p uchraydi. Kasalliklarning sabablari sifatida tug'ma omillar, infeksiyalar, ekologik muhitning salbiy ta'siri, noto'g'ri ovqatlanish va past immunitet ko'rsatilmoqda.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, bolalarda ichki kasalliklar ko'pincha noaniq belgilar bilan boshlanadi, bu esa ularni vaqtida aniqlashni qiyinlashtiradi. Shu sababli erta diagnostika, pediatrik tekshiruvlar va ota-onalarning hushyorligi alohida ahamiyat

kasb etadi. Zamonaviy diagnostika vositalari va davolash usullari yordamida ko‘plab kasalliklarni dastlabki bosqichda aniqlab, davolash imkoniyati mavjud.

Shuningdek, kasalliklarning oldini olishda profilaktik choralar – sog‘lom ovqatlanish, gigiyena, jismoniy faollik va muntazam tibbiy ko‘riklar katta rol o‘ynaydi. Pediatr va boshqa mutaxassislar, ota-onalar va ta‘lim muassasalari o‘rtasidagi hamkorlik esa bolalar sog‘lig‘ini asrashda muhim omillardan biridir.

Yakuniy xulosa sifatida aytish mumkinki, bolalarda uchraydigan ichki kasalliklarni o‘z vaqtida aniqlash va samarali davolash ularning sog‘lom o‘sishi, rivojlanishi hamda kelajakdagi hayot sifati uchun muhim ahamiyatga ega. Bu borada tibbiyot xodimlari, ota-onalar va jamiyatning barcha a‘zolari birgalikda harakat qilishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Yo‘ldoshev Sh. M. **Bolalarda ichki kasalliklar**. – Toshkent: Tibbiyot, 2019. – 520 b.
2. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi. **Pediatricada ichki kasalliklar diagnostikasi va davolash protokollari**. – Toshkent, 2021. – 87 b.
3. Ismoilov A. A. **Pediatricada klinik amaliyot asoslari**. – Toshkent: Tibbiyot, 2020. – 364 b.
4. Nelson Textbook of Pediatrics. 21st ed. – Philadelphia: Elsevier, 2020. – 4260 p.
5. Rudolph’s Pediatrics. 23rd ed. – New York: McGraw-Hill Education, 2018. – 2800 p.
6. World Health Organization (WHO). **Child health and development: WHO Global Report**. – Geneva: WHO Press, 2022. – 114 p.
7. Abdurahmonova G. M., Karimova M. A. **Pediatricada zamonaviy yondashuvlar** // “Tibbiyot va fan” ilmiy jurnali. – 2023. – №2. – B. 45–49.

8. Karimov B. B. **Immunitetning pasayishi va bolalarda surunkali ichki kasalliklar rivojlanishi** // “O‘zbekistonda tibbiyot” ilmiy-amaliy jurnali. – 2022. – №4. – B. 61–64.